

Zadaci za aktivnost

Uvod u signale

Uvod

Postoji mnogo različitih definicija signala, a jedna od njih može biti

Signal je fenomen koji nosi neku informaciju.

Signale često opisujemo matematičkim funkcijama, koje se definiraju kao preslikavanje elemenata iz područja definicija (domena) u područje vrijednosti (kodomena)

$$f : \text{Domena} \rightarrow \text{Kodomena}$$

S obzirom na to kojem skupu brojeva pripada domena odnosno kodomena, signale možemo podijeliti u 4 skupine - (1) analogni, (2) kvantizirani, (3) diskretni i (4) digitalni signali. U okviru ovog predmeta držat ćemo se podjele na kontinuirane ($\text{Domena} \in \mathbb{R}$) i diskretne ($\text{Domena} \in \mathbb{Z}$) signale. Osim ove podjele postoji još mnogo načina podjele signala. Tako npr. postoje periodični/aperiodični, kauzalni/nekauzalni signali itd. Svrha ove vježbe je upoznavanje sa nekim osnovnim pojmovima kojima se opisuju signali - periodičnost, energija, snaga te kauzalnost.

Kroz zadatke se često koristi tzv. skokovita funkcija, a koja je definirana na sljedeći način

$$\mu(x) = \begin{cases} 1 & x \geq 0 \\ 0 & x < 0 \end{cases} \quad x \in \mathbb{R}, \mathbb{Z}$$

1. Periodičnost signala

Zadatak 1. Izvedite izraz za period sinusoidalnog signala, koji je definiran kao

$$u(x) = \sin(\omega x + \phi), \quad x \in \mathbb{R}, \mathbb{Z}$$

Koji uvjet mora ispuniti kružna frekvencija ω da bi diskretni sinusoidni signal bio periodičan?

Koji je temeljni period kompleksne eksponencijale, koja je definirana kao

$$u(x) = e^{jx} = \cos(x) + j \sin(x)$$

Zadatak 2. Koji su od sljedećih kontinuiranih signala periodični? Za one koji jesu odredite osnovni period.

1. $u(t) = \sin^2(\omega_0 t + \phi)$;
2. $u(t) = \cos(\pi t)\mu(t)$;
3. $u(t) = \sin(10t + \pi) + \cos(6t)$;
4. $u(t) = \cos(2t) + \cos(4t + \frac{\pi}{2})\mu(t)$;
5. $u(t) = \cos(2\pi t) + \sin(4t)$;

Zadatak 3. Koji su od sljedećih diskretnih signala periodični? Za one koji jesu odredite osnovni period.

1. $u(n) = \cos(\omega_0 n + \phi)$;
2. $u(n) = \sin(\frac{\pi}{8} n^2)$;
3. $u(n) = \cos^2(\frac{1}{3} n + 1)$;
4. $u(n) = \sin(\pi n) + \cos(4\pi n + \frac{\pi}{2})$;
5. $u(n) = \cos(2n) + \sin(2\pi n)$;

2. Energija i snaga signala

Zadatak 4. Izračunajte totalnu energiju i snagu zadanih kontinuiranih signala.

1. $u(t) = e^{-|at|}$ uz $a > 0$;
2. $u(t) = t [\mu(t) - \mu(t - 10)]$;
3. $u(t) = 2e^{j\pi t + \frac{\pi}{4}}$;
4. $u(t) = \cos(\omega t + \phi)$;

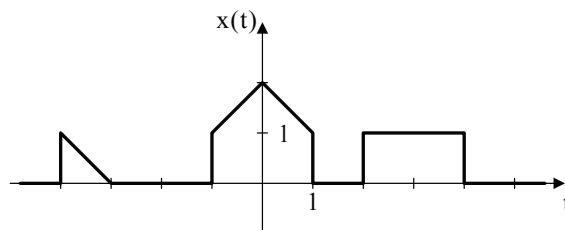
Zadatak 5. Izračunajte totalnu energiju i snagu zadanih diskretnih signala.

1. $u(n) = \mu(n)$;
2. $u(n) = 4^n \mu(-n)$;
3. $u(n) = n [\mu(n - 100) - \mu(n - 400)]$;
4. $u(n) = e^{-n} \mu(n)$;

3. Osnovne operacije nad signalima

Zadatak 6. Zadan je kontinuirani signal $x(t)$ prikazan na slici 1. Grafički odredite sljedeće signale:

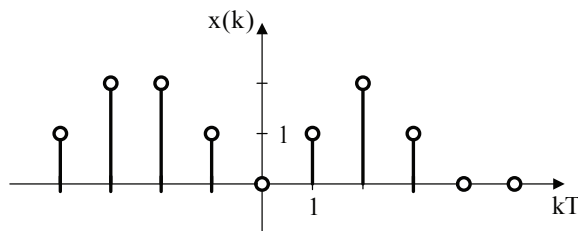

Slika 1: Kontinuirani signal

1. $u(t) = 2x(2 - 2t)$;
2. $p(t) = -x(t - 1)\mu(t - 1)$;
3. $w(t) = 1 - x(1 - t) [\mu(t + 4) - \mu(t)]$;

Zadatak 7. Zadan je diskretan signal $x(n)$ prikazan na slici 2. Grafički odredite sljedeće signale:

Slika 2: Diskretan signal

1. $u(n) = \frac{1}{2}x(2n - 2)$;
2. $p(n) = x(1 - n)\mu(n)$;
3. $w(n) = 1 - x(n) [\mu(n + 3) - \mu(n - 3)]$;

Zadatak 8. Zadani su signali $x(t)$ i $y(t)$. Skicirajte produkt ova dva signala na intervalu $t \in [-2, 2]$.

$$x(t) = \begin{cases} 1 & \sin(4\pi t) \geq 0 \\ -1 & \sin(4\pi t) < 0 \end{cases} \quad y(t) = \begin{cases} t & \sin(\pi t) \geq 0 \\ -t & \sin(\pi t) < 0 \end{cases}$$

4. Parnost i neparnost signala

Zadatak 9. Izvedite izraze za pronalaženje parnog i neparnog dijela signala.

Zadatak 10. Potrebno je skicirati parnu i neparnu komponentu signala $u(t) = 2\mu(t)$.

Zadatak 11. Pronađite parni i neparni dio zadanih kontinuiranih signala.

1. $u(t) = \cos(\omega t)$;
2. $u(t) = t^3 - t + 1$;

Zadatak 12. Pronađite parni i neparni dio zadanih diskretnih signala.

1. $u(n) = n^2 - 1$;
2. $u(n) = e^n$;

5. Konjugirana simetričnost kompleksnih signala

Zadatak 13. Izvedite izraze za konjugiranu simetričnost i asimetričnost signala.

Zadatak 14. Odredite konjugirano simetričnu i asimetričnu komponentu signala $u(t) = e^{jt}$.

6. Generalizirana derivacija signala

Zadatak 15. Pronađite generaliziranu derivaciju zadanih signala.

1. $u(t) = t^2 [\mu(t) - \mu(t - 2)] + (2 - t) [\mu(t - 2) - \mu(t - 4)]$

2. $u(t) = t^2 [\mu(t) - \mu(t - 1)] + t^2 [\mu(t - 2) - \mu(t - 3)]$

Zadatak 16. Pronađite i skicirajte generaliziranu derivaciju signum funkcije definirane kao

$$u(t) = \operatorname{sgn}(t) = \begin{cases} 1 & t \geq 0 \\ -1 & t < 0 \end{cases}$$

7. Otipkavanje kontinuiranih signala

Zadatak 17. Iskažite svojstvo otipkavanja Diracove delta funkcije te pomoću njega izračunajte sljedeće integrale:

1. $\int_0^\infty \delta(t - 3) t dt$

2. $\int_{-\infty}^2 \delta(t - 4) t^2 dt$

3. $\int_0^\infty (\delta(t + 1)t + \delta(t - 1)t) dt$

Zadatak 18. Potrebno je otipkati zadani signal $u(t)$ maksimalnom frekvencijom otipkavanja tako da ne dođe do pojave preklapanja spektra

$$u(t) = \cos(1000\pi t) + \sin(2000\pi t + \frac{\pi}{4}) + \sin(3000\pi t)$$